

ERKAL'A GÖRE KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK VE KİMLİK

Doç. Dr. Hayati BEŞİRLİ*

ÖZET

Sosyologların ve siyaset bilimcilerin üzerinde en çok tartıştıkları konulardan birini küreselleşme oluşturmaktadır. Erkal'a göre küreselleşme iki boyutlu bir süreçtir. Bunlardan birincisini maddelerin yaygınlaşması diğerini ise; değerlerin yaygınlaşmasıdır. Küreselleşmenin esasını ise çok kültürlülük oluşturmaktadır. Çok kültürlülüğü esas alan politikalar karmaşık- heterojen toplumlarda geçerlidir ve bu toplumlar için çimento görevi yerine getirirken Türkiye gibi oldukça homojen yapılarda ise, çok kültürlülük güç kaynağı değil çatışma kaynağıdır. Küreselleşme bunun yanında çok uluslu şirketlerinde yararlandığı bir araçtır. Erkal'ın ifadelerine göre çokkültürlülük, vatandaşlık ve milli topluma mensup olma anlayışından uzaktır. Otonom fert ve sosyal gruplar yaratma peşinde olup milletleri ufalayıcıdır. Milli devletler ve kimliklerle çatışır. Bu kapsamda Erkal Türkiye'yi oldukça homojen bir yapıya sahip olarak görmektedir. Türkiye'de Çerkez, Kürt, Boşnak gibi sınıflara sahip insanların da milli kimliği Türk kimliğidir. Türkiye gibi homojen yapılarda ise, çok kültürlülük güç kaynağı değil çatışma kaynağıdır.

Anahtar Kelimeler: Mustafa E. Erkal, Küreselleşme, Çokkültürlülük, Etniklik, Kimlik.

ABSTRACT

Globalization is one of the most debated topics of sociologists and political scientists. According to Erkal, globalization is a two dimensioned process: Firstly, the spread of materials; and secondly, the spread of values. Multiculturalism composes the basis of the globalization. Although the politics of multiculturalism can be

---

* Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü

implemented in complex/heterogeneous societies because of its integrative role which is symbolized through cement imagery in Turkish politics, it is a source of conflict rather than power in homogenous social structures like Turkey. In addition, globalization is an instrument that the multinational corporations utilize. In Erkal's terms, multiculturalism is distant from the perception of the citizenship and sense of belongingness to a national society. Autonomous individuals and social groups are to be created and the nations are to be divided into small units by multiculturalism. In this frame, Erkal regards Turkey as having homogenous structure. The national identity of the social groups named as Circassian, Kurdish, and Bosnian is also the Turkish identity. In the homogenous structures like Turkey, the multiculturalism is not a source of power; rather it is a source of conflict.

Key Words: Mustafa E. Erkal, Globalization, Multiculturalism, Ethnicity, Identity.

GİRİŞ

Türkiye'de sosyolojinin gelişmesi süreci incelendiğinde iki gelişme çizgisi üzerinde durulmaktadır. Bu çizgilerden bir tanesini çalışma alanı ve bakış açısıyla Türkiye olarak belirleyen İstanbul ve daha Ankara ekolleridir. Ankara ekolu Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde oluşan Amerikan sosyolojisi esasında evrensel ilim anlayışında şekillenirken İstanbul ekolu ise Gökalp, Fındıkoğlu, Ülken, Eröz, Sezer çizgisinde milli bir sosyoloji anlayışı esasında şekillenmektedir (Kaçmazoğlu 1991:1-47). Bu kapsamda Erkal'ın çalışmaları da inceleme nesnesi Türk toplumu olmuş ve bakış açısı milli bir noktada şekillenmiştir. Bu çalışmada Erkal'ın Türkiye ye ilişkin analizlerine dayanak olan politik kavramlara yüklediği anlamlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Küreselleşme ve Çok kültürlülük

Sosyologların ve siyaset bilimcilerin üzerinde çok tartıştıkları konulardan birini küreselleşme oluşturmaktadır. Erkal'a göre küreselleşme iki boyutlu bir süreçtir. Bu boyutlardan birincisi maddelerin yaygınlaşmasını ifade ederken diğerini ise; değerlerin yaygınlaşması oluşturmaktadır. Bu değerler arasında demokrasi, insan hakları, çevre bilinci ve teknolojik gelişme gibi olumlu değerler olduğu gibi bazı olumsuz değerlerde olabilmektedir. Bu kapsamda sosyolojik anlamda milletlerin kalabalıklaşması, milli çıkar yerine soyut bir

bireysel çıkar peşinde koşulması, milli kimliklerin zayıflatılması, mahalli olanın milli ile çatıştırılması, fert ve sosyal grupların milli devletlerden soyutlandırılması, coğrafyaya dayalı kimlik anlayışının tesisi, parçanın bütününe yerine geçmesi, farklılıkların abartılması ve kutsallaştırılması, sermayenin vatansızlaştırılması ve küresel güce hizmet eder hale gelmesi, sanayileşmekten vazgeçilmesi, tarımın aşığılanması örnekleri sayılabilir. Küreselleşme hareketleri bir taraftan bütünleşmiş bir dünya hedeflerken diğer taraftan da daha fazla bölünmüşlük yaratma potansiyelini de bünyesinde barındırmaktadır. Bu bölünmüşlük yaratma potansiyelinin esasını çokkültürlülük ve etniklik tartışmalarında görmek mümkündür. Erkal'da küreselleşmenin ideolojisi çok kültürlülüktür. Çokkültürlülüğü esas alan politikalar karmaşık(heterojen) toplumlar için ortaya koyduğu fonksiyonlar itibariyle geçerlidir ve bu toplumlarda çimento görevi yerine getirir. Türkiye gibi oldukça mütecanis (homojen) yapılarda ise, çokkültürlülük güç kaynağı değil çatışma kaynağıdır. Küreselleşme ayrıca çok uluslu şirketlerinde istifade ettiği bir araçtır. Radikal çokkültürlülük vatandaşlık ve milli topluma mensup olma anlayışından uzaktır. Erkal'ın ifade ettiği çok kültürlülük otonom fert ve sosyal gruplar yaratma peşinde olup milletleri ufalayıcıdır. Milli devletler ve kimliklerle çatışır bir nitelik ortaya koymaktadır(Erkal 2005: 64- 65).

Erkal'a göre çokkültürlülük bir gelişmişlik göstergesi değildir. Oldukça homojen toplumlarda uygulanan çok kültürlülük politikaları fert ve sosyal grupları kutuplaştırıp biz ve öteki ayrışmasını doğurur. Bu kutuplaşma bazı hallerde sosyal gerçeklerden kaynaklanmayabilir. Bir başka ifade ile yapay bir etnikleşme olabilir ve bu durum üniter yapıyı sarsar. Birliktelik şuuru değil farklılıkçı tavır üretir. Böyle yapılarda çokkültürlülük, güç kaynağı değil, çatışma kaynağı olabilir. Kendi yapıları çokkültürlü olan Avrupa ülkeleri AB üyeliğine aday olan ülkeleri de bu model içinde görmek istemektedirler. Böylece, AB parlamentosunda temsil oranı düşebilir ve aday ülkeler sorun olmaz. Avrupa'da yaygın olan çok kültürlülüğün kaynakları şunlardır.

a. Bu ülkelerin uzun süren sömürgecilik döneminin eseri olan sömürge ahalisine vatandaşlık vermeleri,

b. 2. Dünya Savaşı sonucu olarak farklı etnik unsurların farklı ulus devletlerin vatandaşları olmaları,

c. 2. Dünya Savaşından sonra gelişen ticaret sektörüyle coğrafi hareketliliğin artışı,

d. 1960 sonrası işgücü açığı bulunan Avrupa ülkelerinin yabancı işgücü talebiyle oluşan etnik gruplar.

Türkiye'nin sosyal yapısı Avrupa ve ABD'nin kinden farklıdır. Avrupa ülkeleri yukarı belirtilen etnik farklılık ve etnik grupların birleşmesiyle, milletleşme sürecine girmişlerdir. Benzer şekilde, ABD'nin politik yapısı federaldir ve önemli ölçüde göç etmiş farklı etniklere dayanır. Türkiye'nin sosyal yapısında etniklik ve etnik çatışma yapıya yabancı konulardır (Erkal 2005:205).

Erkal'ın çalışmalarında küreselleşmenin dünyaya şekil verme gayretinde hegomonik bir yaklaşım ve postkolonyal bir çizginin varlığı olarak belirtilmekte ve eleştirilmektedir. Erkal'da (2005:49) bugün tek patronlu dünyada küresel istilaya karşı; önü açılan milli devletler kendilerini etnik tuzaklardan, mahalli olanın milli olanın önüne geçilmesinden, vatandaşlık duygusunun zayıflatılmasından, milletsiz ve devletsiz fert telkinlerinden, çeşitli dayatmalardan ve çok kültürlülük tezgâhlarına karşın kendilerini korumak zorunda kalmaktadırlar. Bu uygulamalar küresel aktörlerin varlıklarını ve zenginliklerini sürdürmek istemelerinin bir yansımasıdır.

Erkal'a göre içinde yaşadığımız dönemde çatışma alanı küresel güç ve milli devletlerarasında gerçekleşmektedir. Toplumsal tarihte görülen sağ ve sol ideolojik ayrışmaya dayalı çatışmanın yerini büyük ölçüde küreselci ve evrenselci taraf ile milli, yerli ve milliyetçi taraf almıştır. Küreselleşme rekabet gücünün artışı mal ve hizmet dolaşımının yükselmesi milletler üstü bir ekonomik piyasanın kurulması ve güçlendirilmesi şeklinde anlaşılmıştır. Oysa dünyada geçerli olan, küresel plânlı ekonomiyi yürüten sayıları belli çok uluslu sanayi kuruluşları, bankalar ve finans şirketlerinin müsaade etiği ve izin verdiği alanda serbest piyasa ekonomisini uygulamak mümkündür. Aslında dünyada gerçek anlamda küreselleşmeye imkân veren bir ortam bulunmamaktadır. Küreselleşme bir taraftan bütünleşmiş bir dünyayı hedefler görülürken, diğer taraftan daha fazla bölünmüşlük yaratma gücünü bünyesinde barındırmaktadır (Erkal 2005:5). Milli devletler çok kültürlük telkinleri ve etnikleştirme taarruzu ile karşı karşıyadır. Burada etnosantrik bir tavırla cemaatçi yapılar ve bu yapılara dayalı kapalı ilişki sistemi kurulmaya çalışılmaktadır (Erkal 2003:99).

Küresel aktörlerin, küresel güce bağlı olarak dünyaya yeniden şekil verme gayretine dikkat çeken Erkal Türkiye için küreselleşmenin kırılma noktaları olarak, KKTC ve Türkiye'nin toprak bütünlüğü esasında

değerlendirmelerde bulunmaktadır. Erkal'a göre küreselleşmeci işadamları ürettikleri mal ve hizmetleri çok uzak piyasalara ulaştırabileceklerini zannederlerken, Türkiye' de bile bu malları üretmez hale gelmişlerdir. Hatta sanayici olmaktan üretmekten vazgeçerek temsilci konumuna düşmüşlerdir. Üretmek yerine ithal etmek özendirilmiştir. Küreselleşmeci kesilen bir grup ise bir dönem farklı tonlarıyla savunulan komünist ideolojinin çökmesi, devrimci merkez olarak görülen Sovyetler Birliği'nin dağılması karşısında milli devlet, milliyetçilik ve milli kimlik konularında kavgalı olan kişilerdir. Bu akımın beynelmilelci ve evrenselci özü onları küreselleşmeciliğe tutundurmuştur.

Bu hegomonik güç karşısında varlığını tehlikede gören, küreselleşemeye tepki olarak ortaya çıkan küresel terör, ABD'ye yoğun bir tepkinin bir parçasıdır. Tek patronlu küresel gücün ortaya koyduğu acımasız küresel istila, milletler arası hukukun rafa kaldırılmasına, milli devletlere açılan savaşa, yoksulluğun küreselleştirilmesine büyük bir tepki söz konusudur (Erkal 2005:65).

Milet ve Milliyetçilik

Erkal'ın milliyetçilik anlayışının esasını kültür milliyetçiliği oluşturmaktadır. Erkal'da milliyetçilik (2005:65-66), öncelikle Türk milletine mensup olma şuurunu paylaşmaktır. Milliyetçilik kendi milliyeti dışındakileri dışlamak değil, başkalarıyla dünyayı, eşit adil, anlamlı ve istismar edilmeden paylaşabilecek şuur ve olgunluğa erişmektir.

“Türkiye kendini Türk olarak hissedenlerin vatanıdır. Burada milliyetçilik diğer milletlerin varlığına saygı duyarak, kendine de saygı duyarak toplumu her alanda yaşama hakkına sahip kılmadır. Milliyetçiliği, kanda ırkta veya kafatasında aramıyoruz. Milliyetçiliği mensup olma surunda arıyoruz. Zaten bizim tarihimizde kültür milliyetçiliği ağırlıklıdır. Bizim tarihimizde batı tarihinde olduğu gibi, ırkçılık olsaydı emperyalist bir ülke olurduk. Ve bu gün Türkiye'de Ermeni veya bir Süryani cemaati olmazdı. Batı Trakya meselesi olmazdı, Viyana'ya Türkçe konuşulur ve tek din İslâm dini olurdu. İrkçılık kendi kavmi dışında kavme hayat hakkı tanımamak ve onların yaradılış sebebini kendine hizmet olarak gören bir anlayıştır. Bu anlayış üç şekilde olabilir; kan ırkçılığı, renk ve kafatası ırkçılığı. İrkçılık doğuştan gelen statüyü esas aldığından ve kazanılan statüyü ihmal ettiğinden bizim kültürümüze

uymamaktadır ve bu tür yaklaşımın konuya biyolojik bakmak olacağı ifade edilmektedir” (Erkal 1994:31).

Yukarıda görüleceği gibi Erkal'ın milliyetçilik anlayışı Gökalp geleneğinden gelen mensubiyet esasında şekillenen bir anlayıştır. Burada mensubiyeti belirleyen ise terbiyedir. Bireyin hangi milletin terbiyesini aldığı mensubiyetinin belirleyicisidir. Bu kapsamda milliyetçilik, kültürel değerlerle ifade edilen bir kavramdır. Kendini Türk milletine mensup hisseden herkes ülke çıkarları ve milli kültür konularında milliyetçi olabilir. Böyle bir tavra genetik ve biyolojik sebepler engel teşkil etmemelidir. Aksi durum ırkçılık olur. Irkçılık ise, sosyal olayların sebep ve sonuç ilişkilerini, biyolojik ve genetik özelliklere bağımlı görmektir. Burada bir nevi biyolojik gerekircilik (determinizm) söz konusudur. Sosyoloji ile diğer bazı disiplinler arası ilişkiler kurulamazsa ve sosyal bilimlerdeki disiplinler birbirinden adeta bağımsız düşünülürse bazı yanlışlar yapılabilir. Türkiye’ de etnik milliyetçilik dâhil pek çok kavram tercüme kokar şekilde kullanılmaktadır. Bazı kavramlar farklı toplum yapılarına göre itibaridir (Erkal 2005:154).

Bu Türk kavramı içinde böyledir. Türk sadece bir kavmin adı değildir. Anadolu’da, Asya’da ve Rumeli’de teşekkül etmiş bir kültür birliğinin mührüdür. (Erkal 2003: 115). Türk, Türk soyundan gelen insanlar anlamına geldiği gibi, Türk kültürünü yaşayan, Türk milletine dar ve geniş anlamıyla mensubiyet hisseden kültürel değer ve sembolleri paylaşan ve katılan; kaderde, sevinçte ve tasada kendini Türk milleti ile özdeşleştiren kimsedir. Anayasamıza göre; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıdır. Bizim Türklüğümüz sadece anayasadan kaynaklanan bir milliyet anlayışı değil daha çok kültürelidir. Türk tanımı Türkiye cumhuriyetinin yapısı dışına çıkarılarak, Avrasya çerçevesinde ele alınmalıdır. Böylece Türklük Kafkasya’ya, Balkanlardaki, Ortadoğu’daki ve Orta Asya’daki Müslüman toplumları içine alacak şekilde genişletilebilir (Erkal 2005:78).

Erkal kavramsal tespitlerinde, yurtseverlik ve milliyetçilikte karıştırılmamasının gerektiğini ifade etmektedir. Yurtseverlik daha ziyade yurt ve mekân sevgisi esasında coğrafi tamlama esastır: Türkiyelilikte olduğu gibi. Bir kültürün üyeliği veya millete mensup olma şuru yoğun değildir. Bundan dolayı bu kavram milli olmayan evrenselci ve beynelmilelci sol tarafından kullanılır. Ulusçulukta aynı şekildedir. Az veya çok ideolojik saplantıyı belirtir (Erkal 2005:154).

Etniklik Ve Kimlik

Kültürel ağırlığı olan kimlik; ben kimim sorusuna verilecek cevabın ana hatlarını kapsayan ve mensubiyet şuuru ile ilgili bir kavramdır. Kimliği bazı sosyal bilimciler, kalıtım ağırlıklı ele alırlar, bazıları ise sosyal çevreye öncelik vererek kimliğin şekillenebileceğini ileri sürerler. Bunlara göre, biyolojik ve genetik yoldan kazanılanlar farklı olsa da belirli bir kültür çevresi içinde yoğrulan ve sosyalleşen insan ister istemez hatta iradesi dışında kendi kültür çevresini temsil eden bir varlıktır. Kültürel kimlik, fertlerin kendilerini ne olarak hissettiklerinden kaynaklandığı gibi, o fert veya sosyal gruba dışarıdan atfedilen isim ve unvana göre de şekillenebilir. Erkal'a göre kültürel kimliği mutlaka coğrafi çevre etkiler ancak bunu coğrafi determinizm noktasına indirgemek yanlıştır(2007: 91). Erkal' ın milliyet anlayışında olduğu gibi kimlik anlayışı da sosyolojik unsurlar esasında şekillenmektedir.

Kimlikle ilişkili olarak karşımıza çıkan etniklikte, kültürel değere bağlı bir kavramdır. Burada etniklik, ana kültür kalıbından dilde, dinde örf ve adetlerde, edebiyatta mimaride, sosyal hayatın her parçasında farklı olmayı ifade eder. Etniklik tanımının esası, kültürel olduğuna göre ve kültürde organik bir bütün olarak kabul edildiğine göre, kültürün unsurlarından sadece biriyle etniklik tanımlanamaz. Kültürün bütün dil din örf adet sanat gibi unsurları kapsayan organik bir bütündür. Burada sadece mahalli dil farkı etnisiteyi tarif edemez. Etniklikte biyolojik fark mutlaka aranan bir faktör değildir. Etnik grup kültürel açıklama gerektirir. Irki gruplar ise, biyolojik genetik açıklamalara ihtiyaç duyulur. Çağdaş etniklik milli kimlikle çatışmaz. Milli seviyedeki kimliği tamamlayan, zenginleştiren bir özelliğe sahiptir. İlkel etniklik ise, dar anlamdaki biz duygusunun(boy, kabile, aşiret, mezhep) milli seviyedeki biz duygusunun önüne geçilme asabiyetidir. Bu mikro ırkçılığa yol açabilir. İnsanların başkalarına göre, kendilerini ötekileştirmeleridir. Sadece farklılıkların ortaya konulması abartılması ve kutsallaştırılmasıdır. Kabile ve kan akrabalığı esasına dayanan topluluklardan mensubiyet ve katılmaya dayanan devlet esasına dayalı toplumlara geçildikçe, ilkel toplumlara has etniklik tariflerinden uzaklaşılır. İnsanları etnik veya irki bölümlere ayırarak birbirine ötekileştirmek ile milletleşme sağlanmaz. Modern toplum yaratılamaz (Erkal 2007:101).

Küreselleşmenin etniklik tanımı ilkel etnikliktir. Buda kabileci ve kan akrabalığı esasına dayanan mensubiyet ve katılmaya dayanmayan bir etnikliktir. Bütün etniklik mikro ırkçılığa zemin hazırlamaktadır. Ayrıca fert toplumdaki soyutlanmakta, milli devlet fikri yıpratılmakta, âdemi merkezîyet telkinleriyle,

devlete karşı alternatif bir egemenlik alanı ve otonom mahalli yönetimler ortaya çıkarılmaktadır. Küresel güç blokları merkezi ve milli devletle muhatap olmak yerine siyasi destek sağladıkları mahalli yönetimlerle menfaatlerini karşılamaktadırlar(Erkal 2005:6).

Erkal' da Gökalp'in kavramsal dünyasında kimlikle bağlantılı olarak şekillenen üst kimlik kavramı yerine, "hâkim kültür"(dominant kültür) kavramı yer almaktadır. Bazı sosyologlar toplum yapılarını ele alırken çan eğrisinden hareket ederek bu eğrinin ortasında yer alan ana bölümü standart veya hâkim kültür olarak görmektedir. Bu kapsamda Terör olaylarında hayatını kaybeden Musevi vatandaşlarımızda Türk dür. Bazı dini azınlıklar Türk milletinin, mensubu olduklarını bazı Müslüman kardeşlerimizden daha çok hissetmektedirler(Erkal 2005: 102). Kimliği kültürle birlikte düşünen Gökalp "Türk olmak için, yalnız Türk kanı taşımak, Türk ırkından olmak kâfi değildir. Türk olmak için her şeyden evvel Türk harsı ile terbiye görmek ve Türk mefkûresi için çalışmak şarttır. Bu şartlara haiz olmayanlara kanca ve ırkça Türk olsalar bile Türk unvanı veremeyiz" demektedir. Ayrıca Gökalp yine "Atalarımın Arap veya Kürt soyundan geldiğini tespit etmiş olsaydım bile, kendimi yine Türk olarak kabul edecektim. Çünkü araştırmalarım sonucunda kimliğimin kültürel olduğunu gördüm. Şeklindeki ifadeleri ile kimlik konusuna açıklık getirmektedir. Kültürel gerekçeleri ve mensubiyet şuurunu bir tarafa iterek küresel rüzgârların etkisiyle farklılıkların korunması ve kutsallaştırılmasını kullanarak Türk Milletine mensubiyet olma şuurunu hissetmemek "farklılıkçı ırkçılıktır" (Erkal 2005:61).

Erkal, belirlediği sosyolojik esaslar etrafında Türkiye'yi oldukça homojen bir yapıya sahip olarak görmektedir. Türkiye'de Çerkez, Kürt, Boşnak gibi sınıflara sahip insanlarımızın da milli kimliği Türk kimliğidir. Bunların her birinin bir bütün olarak milli kimliği ret ettiği ileri sürülebilir mi? Türk kimliğini belirlemiş insanları mahalli sınıfları dolayısıyla, bizim Türk saymama hakkımız var mı? Türkiye üzerinde oynanan çok kültürlülük tuzağı, farklılıkları abartarak ve kutsallaştırarak yapılan ırkçılığı görelim(Erkal 2005:22). Etnik grup; standart, hâkim kültürden yaşama tarzından farklılıkları ifade eder(Erkal 2005: 154). Erkal, Türkiye'de sadece dile dayalı olarak bir millet oluşturulmaya çalışıldığını ifade etmektedir. Erkal'a göre sosyolojide her milli yet farkı dil farkını gerektirirse, her dil farkı da milliyeti farkı gerektirir diye bir kural yoktur ve bu esasta sadece millet oluşturma sürecinde dili esas almak küreselleştirici aktörlerin amaçları esasında değerlendirilmektedir. Türkiye'de kimlik sorununu

olduğunu ifade eden Erkal, bu sorunu doğuran ve destekleyen, sebepleri iki başlık altında ele almaktadır. Bunlar iç dinamikler ve dış dinamikler şeklinde tasnif edilmektedir.

İç sebepler:

- Laik –anti-laik çatışmaları,
- Millet ve ümmet rekabeti,
- Milliyetçilikle ırkçılığın karıştırılması,
- Osmanlı-Cumhuriyet çekişmesi,
- Hümanist Kültür anlayışı,
- Aydın ve bürokratların Türkiye Karşısındaki tarafsızlığı,
- Fertçi, faydacı ve maddeci insan tipinin ortaya çıkışı,
- Grup, cemaat menfaatinin öne çıkması,
- Aşırı sol ideoloji,
- Cemaatçilerin yeni Osmanlılık anlayışını ümmetçi kültür kodlarıyla sürdürmeleri,
- Kimlik dayatıldığı iddiaları,
- Eğitim ve öğretimde bilgilendirme yetersizliği,

Dış sebepler ise,

- Küreselleşme,
- AB-Türkiye ilişkileri,
- Irak' ın kuzeyindeki gelişmeler,
- Terör Örgütünün siyasallaştırılması, olarak ifade edilmektedir.

SONUÇ

Türk sosyolojisi içinde sosyo-kültürel yapıya ilişkin bir perspektif ortaya koyan Erkal'ın sosyolojisi sosyal bütünleşmeyi esas alan bir sosyolojidir. Sosyal bütünleşmenin tesisinde sosyal kurumların ahenkli bir şekilde çalışması esastır. Erkal'ın Türkiye ye ilişkin siyasal algılamalarında sosyo-kültürel yapının

bütünleşmesi sürecinin aksamı ve harmoni ile işleyişin devamının sağlanmasına yönelik fikirler ve bu işleyişi olumsuz yönde etkileyen unsurların politik ve sosyo-kültürel yansımalarına ilişkin görüşler yer almaktadır. Bu kapsamda küreselleşme ve çokkültürlülük süreci uluslararası siyasal ve ekonomik aktörlerin tesiriyle belirtilen bütünleşmeyi olumsuz yönde etkileyen ve toplumu oluşturan unsurları atomize eden bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Erkal'ın etniklik ve millet değerlendirmeleri Gökalp çizgisinden gelen kültür belirleyiciliğini temel hareket noktası olarak ele alarak buna dayalı olarak bütüncü bir yapı ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

ERKAL, Mustafa E (2003)., **Merkez Binanın Penceresinden**, İstanbul, Derin Yayınları.

ERKAL, Mustafa E (2005)., **Küreselleşme, Etniklik, Çokkültürlülük**, İstanbul, Derin Yayınları.

ERKAL, Mustafa E (2007)., **Yol Ayrımındaki Ülke**, İstanbul, Derin Yayınları.

ERKAL, Mustafa E (1994)., **Etnik Tuzak**, İstanbul, Turan Kültür Vakfı Yayınları.

KAÇMAZOĞLU, H. Bayram (1991)., "1940- 1950 Arası Türk Sosyolojisi", **Sosyoloji Dergisi**, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.